

nárok jen proti pojistníkům. V poměru k poškozenému neplatila tedy pojišťovna vlastním jménem, nýbrž za pojistníky, kteří ji dali pojišťovací smlouvou poukaz (§§ 1400 a 1401 obč. zák.), aby uhradila za ně pohledávku poškozeného. Neplatila také »ze svého«, neboť uzavřením pojistné smlouvy vznikl nejen nárok pojistníkův na zproštění škody, nýbrž zároveň i závazek pojišťovny, a o tento závazek se zmenšilo její jmění, a to hned hotovostí pojistné smlouvy, nikoli teprve zaplacením pojistné hodnoty. Placení se strany pojišťovny bylo jen důsledkem jejího dříve již převzatého závazku. Pojišťovna musila s touto možností počítati hned od hotovosti pojistné smlouvy, musila potřebnou částku míti pohotově hned od hotovosti smlouvy a tato částka byla tedy podmíněně vyloučena z jejího majetku. Bezvýznamné jest, že výsledek pojistné smlouvy dopadl pro ni nepříznivě tím, že se dostavila pojistná příhoda, poněvadž pojistná smlouva je smlouva odvázná.

Nebylo by ani spravedlivé, kdyby nepojištěný spoludlužník — žalovaný Karel B. měl býti zproštěn jakékoliv náhrady škody jen proto, že náhodou ostatní solidární spoludlužníci byli odpovědnostně pojištěni. Vždyť by tím byl bezdůvodně obohacen. Ovšem dalo by se proti tomu namítnouti, že by i pojistník byl bezdůvodně obohacen tehdy, kdyby pojistné podmínky neobsahovaly ustanovení o postupu postižního nároku pojistníkovou pojišťovně. O takový případ sice v souzené věci nejde, ale i pak by závěr ten byl mylný. Pojistník by si totiž nemohl podržeti pro sebe částku, kterou by byl vymohl rozvrhovým postihem na nepojištěném solidárním spoludlužníku. Na tuto částku by měla nárok pojišťovna i bez postupu. Neboť pojišťovna jest povinna zprostiti pojistníka jen té škody, za kterou pojistník odpovídá. Vymohl-li by si pojistník postihem na nepojištěném spoludlužníku podíl na tohoto připadající, utrpěl by ve skutečnosti pouze škodu rovnající se celému dluhu, který za něj pojišťovna zaplatila po odpočtení onoho vymoženého podílu. Pojišťovna by zaplatila celý dluh zřejmě jen za předpokladu, že pojistník jest povinen zaplatiti celý dluh ze svého. Odpadl-li by tento předpoklad tím, že pojistník si vymohl postihem na spoludlužníku na něho připadající podíl, odpadl by také důvod, proč pojišťovna zaplatila poškozenému i tento podíl. a mohla by jej podle § 1435 obč. zák. požadovati na pojistníkovi.

Čís. 17077.

Zástavní právo zapsané ve smyslu § 38 III. dílčí novely k obč. zák. pro novou pohledávku v pořadí a do výše zástavního práva již vázajícího na nemovitosti působí proti zadním knihovním věřitelům v tomto pořadí jen tehdy, je-li z pozemkové knihy zřejmé omezení, že nabude právní účinnosti, bude-li do roka vložen výmaz staršího zástavního práva. Nestalo-li se tak, nezáleží na tom, zda se skutečně do roka stal výmaz staršího zástavního práva.

Nakládá-li vlastník zatíženého statku s uvolněnou hypotekou, musí býti zánik původní zástavy prokázán způsobem podle §§ 26, 27 knih. zák. Nestalo-li se tak, není vklad nového zástavního práva účinný v onom pořadí. Neúčinnost tu nelze napravití pozdějším předložením výmazné listiny.

(Rozh. ze dne 19. října 1938, R II 385/38.)

Prot. firma Antonín H. a spol. jakožto vlastnice nemovitostí zapsaných ve vložce č. 2248 pozemkové knihy T. žádala sice podle knihovní žádosti z 13. července 1932, č. d. 2403/32, za vklad zástavního práva ve prospěch Městské spořitelny v T. pro pohledávku 102.000 Kč s přísl. na uvedené nemovitosti v pořadí vloženého zástavního práva váznoucího pod C 1 a 2 pro částečně splacené a dosud nevymazané pohledávky 150.000 Kč a 100.000 Kč z dlužních úpisů z 10. srpna 1926 a 1. března 1927, avšak nežádala vůbec za poznámku po případě vklad omezení podle § 38 III. dílčí novely k obč. zák., t. j. že uvedený vklad zástavního práva nabude účinnosti, bude-li staré zástavní právo, váznoucí pod C 1 a 2. do jednoho roku vymazáno. V knihovní žádosti ze dne 22. listopadu 1932, č. d. 3812/32, žádala pak o částečný výmaz starého zástavního práva pro zaplacené částky a předložila výmaznou kvitanci s datem teprve 24. září 1932. Exekuční soud rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodané nemovitosti, zapsané ve vložkách č. 2248 a 5095 p. k. T., patřící uvedené firmě Antonín H. a spol., přikázal dotčenou pohledávku 102.000 Kč s přísl. příslušející zástavní věřitelce Městské spořitelně v T., a to v pořadí částečně splacené a nevymazané pohledávky 150.000 Kč s příslušenstvím z dlužního úpisu ze dne 10. srpna 1926, zapsané pod položkou C 1, částkou 72.576 Kč a v pořadí částečně splacené a nevymazané pohledávky 100.000 Kč s příslušenstvím z dlužního úpisu ze dne 1. března 1927, zapsané pod položkou C 2, částkou 40.412 Kč 10 h. Odpor zástavního věřitele D. závodů odkázal na pořad práva. Rekursní soud zrušil usnesení prvního soudu a uložil mu další jednání a nové rozhodnutí. Potom exekuční soud vyhověl odporu D. závodů v B. a nepřikázal nic z nejvyššího podání za vložkou č. 2248 na pohledávku Městské spořitelny v T. Rekursní soud potvrdil napadené usnesení.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Městské spořitelny v T.

Důvody:

Stěžovatelka se domáhá obnovení prvního rozvrhového usnesení okresního soudu v T. ze dne 12. ledna 1937, č. j. E 161/26-79, pokud jím byly jí z nejvyššího podání za nemovitost zapsanou ve vložce č. 2248 katastrálního území v T. přikázány na její pohledávku 102.000 Kč s příslušenstvím z dlužního úpisu ze dne 12. července 1932, zapsanou pod položkou C 24, tyto částky: 1. v odst. B č. 4 v pořadí částečně spla-

cené a nevymazané pohledávky 150.000 Kč s příslušenstvím z dlužního úpisu ze dne 10. srpna 1926, zapsané pod položkou C 1, částka 72.576 Kč, 2. v odstavci B č. 5 v pořadí částečně splacené a nevymazané pohledávky 100.000 Kč s příslušenstvím z dlužního úpisu ze dne 1. března 1927, zapsané pod položkou C 2, částka 40.412 Kč 10 h.

Dovolací rekurs není důvodný.

Ustanovení § 38, odst. 1, třetí dílčí novely k obč. zák. dopouští zápis zástavního práva pro novou pohledávku v pořadí a do výše zástavního práva váznoucího již na nemovitosti s výslovným omezením, že zástavní právo pro novou pohledávku nabude právní účinnosti, bude-li do roka po povolení zápisu nového zástavního práva vložen výmaz staršího zástavního práva. Tu nejde o pouhou evidenční poznámku, která má jen formální povahu, jak míní stěžovatelka, nýbrž jde o podstatnou součást nového zástavního práva, které jest jen podmíněné, což se dotýká reálního úvěru a jest pro ostatní knihovní věřitele důležité. Toto omezení nového zástavního práva má hmotněprávní význam a zapsané nové zástavní právo působí proti ostatním knihovním věřitelům jen tehdy, je-li řečené omezení z veřejné knihy zřejmé. Nestalo-li se tak v souzeném případě, není vklad nového zástavního práva právně účinný proti zadním knihovním věřitelům. Netřeba se proto zabývatí otázkou, zda se vyznačení onoho omezení má státi přímo při vkladu nového zástavního práva, anebo pouhou poznámkou podle § 20, písm. b, knih. zák. a netřeba činiti závěr z toho, že se § 38, odst. 1, třetí dílčí novely k obč. zák. vůbec nezmiňuje o pouhé poznámce.

Je-li tomu tak, pak nezáleží na tom, že skutečně do roka po povolení zápisu nového zástavního práva byl pod položkou C 27 ve vložce 2248 vložen výmaz částky 45.957 Kč 33 h z celkové pohledávky Městské spořitelny v T. 100.000 Kč zapsané pod položkou C 2, a netřeba se zabývatí otázkou, zda vklad výmazu pod pol. C 27 odpovídá ustanovení § 38, odst. 2, třetí dílčí novely k obč. zák.

Obdobně to platí i o pořadí žádaném v pořadí pohledávky 150.000 Kč, zapsané pod pol. C 1, nehledíc ani k tomu, že z knihovního výtahu nelze ani seznati, že by v tomto pořadí bylo vloženo vůbec zástavní právo pro novou pohledávku na místě zaplacené a nevymazané částky 56.042 Kč 07 h.

Ani s hlediska § 469 obč. zák. nelze stěžovatelce přisvědčiti. Podle právě uvedeného ustanovení může vlastník statku nakládati s uvolněnou (zaniklou, ale nevymazanou) hypotekou tak, že může podle kvitance nebo jiné listiny, prokazující zánik zástavního dluhu, převést zástavní právo na novou pohledávku, která nepřevyšuje částku zapsané zástavní pohledávky. Listina musí jednak býti způsobilá pro výmaz a jednak obsahovati doložku o zřízení zástavy nové. Jde tu přece o to, aby na místě původní zástavy byla zřízena zástava nová, a musí proto průkaz o zániku původní zástavy býti prokázán takovým způsobem, jak to žádá knihovní zákon, když jde o zánik věcného práva, to jest o výmaz

zástavního práva (§§ 26, 27 knih. zák.). To se v souzeném případě rovněž nestalo, poněvadž ke knihovní žádosti firmy Antonín H. a spol. ze dne 13. července 1932 č. d. 2403/32 taková listina nebyla přiložena. Jest proto vklad nového zástavního práva pod pol. C 24 kn. vl. 2248 neúčinný a jeho neúčinnost nelze napravití pozdějším předložením výmazné listiny ze dne 24. září 1932 s knihovní žádostí č. d. 3812/32.

Čís. 17078.

Zemědělské úlevy (vlád. nař. č. 150/1937 Sb. z. a n.).

Vznikla-li hlavní pohledávka přede dnem, kdy byl podán návrh na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení o jmění povinného, neplatí o úrokové a útratové pohledávce ustanovení čl. II, § 3, písm. f), vlád. nař. č. 150/1937 Sb. z. a n., třebaže byly úroky samostatně zažalovány a jsou s procesního hlediska samostatnou pohledávkou, a lze i pro ně povolití odklad dražby za podmínek čl. II, § 1 uved. vlád. nař.

(Rozh. ze dne 19. října 1938, R II 370/38.)

Srov. rozh. č. 14018, 14391 Sb. n. s.

Povinný, o jehož jmění bylo zahájeno dne 25. září 1936 zemědělské vyrovnací řízení, které bylo potom zastaveno proto, že věřitelé nepřijali jeho vyrovnací návrh, navrhl, aby mu byl podle čl. II, § 1, písm. b), vlád. nař. č. 150/1937 ve znění zák. č. 55/1938 Sb. z. a n., povolen na dobu po 31. březnu 1939 (zák. č. 55/1938 Sb. z. a n.) odklad nucené dražby, pokud byla zavedena na nemovitosti povinného k vyřízení vykonatelných pohledávek 4.079 Kč 15 h, 6.737 Kč 50 h, 1.125 Kč a 3.198 Kč 75 h s přísl. Exekuční soud a) vyhověl návrhu co do vymáhaných pohledávek na jistinu, úrocích a útratách vzniklých do 25. září 1936 na dobu po 31. březnu 1939, b) kdežto co do pohledávek na úrocích a útratách vzniklých po 25. září 1936 zamítl návrh. Rekursní soud vyhověl návrhu i co do vymáhaných pohledávek uvedených pod b). Důvody: Exekuční soud vycházel v napadeném usnesení, jímž zamítl návrh povinného na odklad dražby co do úrokových a útratových pohledávek vzešlých po 25. září 1936, z právního názoru, že řečené pohledávky vznikly po dni, kdy povinný podal návrh na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení, takže jde o pohledávky, pro něž nelze podle čl. II, § 3 vlád. nař. č. 150/1937 ve znění zákona č. 55/1938 Sb. z. a n. povolití odklad dražby. Tento právní názor rekursní soud neschvaluje. Vzorem ustanovení čl. II, § 3 uved. vlád. nař. byl v § 17, odst. 1, písm. a) až f) a i), vlád. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n. (viz Loula, Změny o zemědělském vyrovnacím řízení, Právo čsl. roč. IV., str. 108). Hledíc na to, že vlád. nař. č. 150/1937 ve znění zák. č. 55/1938 Sb. z. a n. neuvádí v § 3 mezi privilegovanými pohle-